

1681

1ste Beh. af Lovf. om Afløs. af Tienden.

1682

det ogsaa, at den ærede Indenrigsminister med al den Sagkundskab, der staar til hans Raadighed, vil give sit værdifulde Bidrag, der ganske vist vil kræves, for at denne i Sandhed omfattende og indviklede Sag skal kunne blive løst paa den bedst mulige Maade.

Indenrigsministeren: Naar jeg tgaar anmodede min ærede Kollega, Finantsministeren, om at tage Ordet, var det med velberaad Hu, idet det var mig klart, at det Spørgsmaal, der vilde komme til at foreligge og være afgjørende for Lovforslagets Fremme, netop var det finantsielle. Jeg tror ikke, det er lykkedes de ærede Forslagsstillere, som idag have havt Ordet, at afvise de Bemærkninger, som min ærede Kollega anførte, og navnlig ikke at bortkrønjere de uheldige Chancer, der vilde være for Statskassen, naar man følger den forøvrigt smukke og tiltalende Tanke at indrømme Tiendeerne Ret til at forlange Afløsning. Jeg skjønner ikke rettere, end at Forholdene meget let kunne udvilde sig saaledes, at Tiendeerne vilde finde sig foranledigede til at forlange Afløsning, og det er da Statens Pligt at afløse og paatage sig de dem paahvilende Forpligtelser. Jeg vil sige, at jeg for mit Bedkommende ikke anser det for nogen absolut Nødvendighed — idetmindste ikke som jeg forstaar Lovforslaget — at Tiendeerne skulle have en ubetinget Ret til at forlange dette, men paa den anden Side skal jeg erkjende, at der kan komme Tilfælde, at Udviklingen kan komme til et saadant Punkt, at man ikke med Villighed vil kunne negte dem at faae deres Ret afløst. Jeg anfører dette, fordi jeg tror derigjennem muligen at kunne antyde en Vej, ad hvilken de af min ærede Kollega paapegede Vanstækelighed og Chancer for Statskassen kunne afværges, medens man dog i det Væsentlige opretholder Lovforslagets Tanke. Jeg vil til Ex. sige, at den største Vanstækelighed er den, at det skal være overladt Tiendeeren at vælge det Tidspunkt, da han vil afløse. Naar man derimod satte en Bestem-

melse, som den, at naar en vis Del af Tienden var afløst, f. Ex. Halvdelen eller en anden Størrelse, indtraadte Retten for ham til at forlange at faae sin Tienderet afløst, da vilde derved ikke blot Balget være ham affaaret, saaledes at han frivillig kunde sætte Statskassen i Forlegenhed, men der er heller ikke Tvivl om, at ad denne Vej vilde den Chance, Statskassen kunde have, blive fordelt over et saa stort Tidrum, at Forholdet vanstækeligt kunde faae saadanne Dimensioner, at Statskassen derved vilde blive besværet. — Jeg skal ligesom min ærede Kollega sige, at jeg ønsker dette Forslag behandlet i et Udvalg, skjøndt jeg maa tilstaa, at jeg, efter hvad jeg idag har hørt, er bleven rokket noget i min Overbevisning, om, at Almenvellet kræver det. Jeg har ganske vist ikke kunnet være blind for de Betæneligheder, der i visse Retninger kunne reises imod Lovforslaget, og navnlig vil jeg sige, at de Betæneligheder, der med Hensyn til den almindelige Kredit bleve reiste af de ærede Medlemmer for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) og for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) ingenlunde have staaet for mig som ganske ubetydelige. Selv om det ikke bliver 70 Millioner, saa kan det dog let blive et betydeligt Beløb, der kunde blive forandret fra en nu uopsigelig Byrde til en opsigelig, hvilket ikke blot kan have nogen Betænelighed for enkelte Private, men ogsaa have den Betænelighed, at den borttager en hel Del Kapitaler fra den økonomiske Virksomhed, som ellers muligen kunde tilfalde dem. Men det er væsentlig de Spørgsmaal, som vedkomme de almindelige Kreditforhold, som jeg kan føle mig foranlediget til at omtale ligeoverfor denne Sag, og jeg maa tilstaa, at i den Henseende forekommer det mig, at Lovforslaget lider af ikke saa ganske faa Mangler. Der er leilighedsvis af enkelte ærede Talere berørt et Spørgsmaal, som jeg vil fremdrage, da det forekommer mig, at det ikke blot er et væsentligt, men ogsaa et af dem, der er allervæsentligst at løse; det er Spørgsmaalet med Hens-